

чы чаалаш, кылыр деп турары-
бы.

АКМК-ның бухгалтеризинин-
дан оларның апрель айында
ажылдан алган акышын үштө
бикчп ал, оларнык ажилчынык
дугайында аныгыларга, оон
ажылдакчылары «Ажил» кыл-
бас, акша мээш дээр, чаалаш
уулу борбакчы дидилер
ыңгалаша-даа апрель айыда 36
конух ажилдаан бригада амаа
«сидир он ажилды доозар та-
маанок, эгелгезин дээр төө-
рөдөк звес. Ийе, 36 конух,
мын чысалдым. Бугагилерга
кирген нерал-табеля азуугар

көргөм, билгенин азуугар би-
жидим. Ону ажилгаа кикирп,
бешайгы продукцияын ап
этелгезинге амаа ажилдаар
кадрларны үзүндө белеткен
албай, этелгез-шенелде
ажылдарын кылыр улус ты-
лай, он ажилды кыгып ча-
дан турары шалтыктып турар
деп түнүлгө жолдид.

Бешайгы туубузу майнык
төнтүзүндө манал турар бис.
Мерген АНАИ.ООЛ.
Көздө бижикчи.

ӨЗҮМНЕР

ж. Ол чээрби беш чыл дургузунда башкылаш, бодунун билин, күжүн болгаш арга-дуржулганы өөреникчилеринге болгаш кады ажилдап турар эш-өөрүнге берип келген. Ол үненич дон кезинде партия эге органдарынын секретары болуп, коммунисттерин идеология ас сектидиле күсөдип келген. Ол ажилга кызымак, эш-өөрүнге ээлдек болгаш хай-нигилик чагы-биле өөреникчилерини, башкыларын болгаш ака-инелерини күндүктелди чаалап алган Клавдия Ивановнага аттестация комиссиялары 1976 чылда — улуг башкы, а 1982 чылда методист-башкы аттары тывыскалган. Ол ам — Тыва АССР-ниң школанын алдарлыг башкысы күндүктү аттың база эдилекчизи 1985 чылдан бээр Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депутаты.

III

Орук аксы эвес, улус чоруушпас тайгага төрүтүгүн мен, Анаа таа амыдыралдык чалгыы хамыкты соңнап кээп турган. Ол чер ам Саян далайнык дүвүнө кирген. Ус Аксы ол, Урбун-Кашлардык алдык таласында — деп, Клавдия Ивановна чаш назынын сактып ор.

Клавдия Чугаева, бички-инде оң ады кыдып турган. Ус төгүзү такас эээр-эе оон билдинде, Оон ортумах школаны 1956 чылда Шагаан-Арыгга дооскан. Ол-ла чылды Томские өөреникчи оорукчан, Ыччалзак чорук чогуулам ам канчалары! Деңир чанар бе! Чок, экзаменни тудуп албаан шаанда, сорулгадан оңа дүжүп болбас — чүгө бугураар! Ычанга ол бир заводка демир хонголак чызы болуп ажилды берген.

Чыл эртен, Бо улаада ол экзаменни тудуп шыдапкан. Ыччалзак Томскиден Кызылдан башкы институтка

шилчиптирип алгаш, физика-математика салбырын 1962 чылда дооскан. Оон бээр оң ажилы-даа, амыдыралы-даа, кустуг үези-даа школа-биле хонбашкан. Баштай № 7 школа башкылап, директорнуң өөредилге-методикалык талазы-биле оралачынынга ажилдап. Оон № 15 школа туттуу-на бээр, бажыты оң мыр-рыл чананда болгаш, ынаар шилчиптирип алган.

Школа бодунук бааза бүдүрүлгөсү болуп «Тудук кезиктер» комбинат-биле сыры харылаалыг. Маада партия эге органдарынын секретары, ылангыч тудук методикалык-биле тудуш кол-баалыг физика-математика эртемниң башкысы киир-ген үлүү улуг. Өөреникчилер эртемниң башкысына чыгып, бетондук болгаш ар-матурчиктер мергезилин шигээдип ап турар. Школа доозарга, ук мергезилдерини

аттестат-биле кады тылып бээр. Бааза бүдүрүлгөсү удуручулар школа куралдарына олур-жуп, чамдык айтырларын шилчиптирээрине киржи, методикалык болгаш моральдык дуа-деткиченин көргүзүп келген. Клавдия Ивановна биле класстан дашкаар ажил-дар талазы-биле органдары Иркин Михайловна Решетникова эртен айда ол бааза бүдүрүлгөсү күсөдип өөренип чорам. Олар республикада чүгө илзэн Москваның 825-ки школасыны сурагып башкысы Владимир Абрамович Караваскийни дуржулганын оң хонук дүргүзүдө өөренигенер.

Башкы кижини ажилы оң класстанна көстү бээр. А чедиги класстың башкысы Клавдия Ивановнаның классында оң өөреникчилери-биле кады кылган өөредилге материалдары, схемалар, чуруктар

болгаш таблицаар кижини магададыр. Чижээлээр, Лена Казанованың каш чыл мурунда кылган материалы ам-даа турбушкан. Ам боду Риганың ужул чүгү институтуна өөренип турар, оон компьютер техникасы башка-рар тускый эртемниң башка-рар. Амгы чедиги класстың пар микрокалькуляторлар болгаш өскө-даа нарын терекселдер-биле ажилдап өөрени берген. Оларны оон ылай информатика база турулбас болурунга бузуреп болур.

Клавдия Ивановнаның өөреникчилери физика болгаш математика олимпиадаларына үрүлчү идиелди кир-жил келген. Чоокта эртен чорай школаның олимпиадаларына Лена Аксенова бирги черин алган. Башкының ук эртемнерге шыгараан чамдык өөреникчилери ССРЭ-ниң Эртемнер академиясының Сибирь салбырының тускый школасына — Новосибирскиниң Академ. хонорайе чорудуп турар. Ынды өөреникчилерини белет-кизин дээр Клавдия Ивановна Эртемнер академиясындан дөрт катал хүндүлөп бижик-биле шаңктанган.

Башкының өөреникчилери школа дооскан соонда дээди өөредилге чер-леринче саят чок кирип турар. Оларны аразында эр-темден болганар хей, Чижээлээр, Владимир Солда-нов — техникти эртемчилер кандидат, ССРЭ-ниң Эртем-нер академиясының Сибирь салбырында ажилдап турар, чогадыкчы ажилы дээр Лена Казанованың шаңгалыг чамдык комсомолдуң шаңгалыг лауреады болган, Людмила Барзгеева — база эртем-нер кандидаты, Новосибирск университетинде башкы, Сергей Ковенский, Радомир Самданов, Галина Кирпичева

болгаш аспирантура дооскан, ам-даа база Академхоорайда бо башкының өөреникчилери ам-даа адал болур. Бодунуң (иң алдарык) эртемниң ужулчу огулунуң нады-ны болгаш институтуна дооскан соонда база аспирантура-да өөренип турар.

IV

Ыччалзак-даа кижини бүдүрүп ыялап-ла эртемден болуру албан эвес болбай, оон өске килер ажилдар хей. Ылангыч тараа тарыр, мал естүрер кижилер херек. Огулм Игорь уран чүлүгү-лицези дооскан, ам Кызыл-дын Гастелло аттыг партияда ажилдап турар, Каа-даа бүдүрүлгөсү, ак сектидиле болгаш бердикти ажилдаары, кижизиг чурттаары чугула — деп, хоочун башкы чугаалаар. Башкының өөнүң ээзи база бөдүүн ажилын, бүгү назы-нында чалаачылап келген. Сөөлү чылдарда, харын, кадының айы-биле, бир бүдүрүлгө черинде ажилга айып чок чорук талазы-биле инженер болуп, ажилдап турар. Ачазы Иван Павлович тараачын чорам, Ада-чурттуң Улуг дайынга өлүрткен. Ачазы Елена Семёновна уруг-ларын чуртаар дээр кыдып-даа ажилдап алдаалыг чорам, 1965 чылда Кызылдан алгы заводунга от салыкчысы турган.

Чоокта чаа школага «Эр-теми» оңуу эртен, айна Клавдия Ивановнаның клас-сы бирги черин ээлзэн. Ында Марина Темур, Алёна Мур-рашко, Света Лыкова, Алина Делег болгаш өскө-даа актив-чилер эгемек. Шүптү 38 ки-жи, Олар хей-ниги ажилын-га база идиелди: класк чугаалаар, школа девиэсирни өштөөр, кино азы концерт көөр. Ол бүгүңү база-ла класк башкысы органдарга. А оон депутат хүлээлгези база бар: соңгукчулар хүлээп алыр, оларны чагыларын күсөдип, бо чытын ол депутат хүлээл-гезин күсөдип, бо-ла Чаада.

Улуг-Хем, Танды чедип, профтехөөрмөкчү талазы-биле айтырып белеткеп база аш-даа катеп чорам, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң улус өөредилгезиниң эртем болгаш култура талазы-биле комиссиясының даргасы бол-ганда, Клавдия Ивановна ол бүгү ажилга чүгө кирип эвес, харын ону организес-таптып турар.

Дээди Советиниң депута-тында кыдыг айтырылгы кижини келбес дээр силер. Чамдык айтырылганы шилтир-лери дыка берге, бир албан чери шаанда ол коллективке ажилдап чорам кырган ки-жиниң бажынын сөптөп бер-бестээш турупкан, каш-даа катал чедип, чугаалап шаг болдум. Херек аларда каш борбак тудуш туржук, дой-дооурек безин тывыстай бээр чүгө-дир. Хөөкүлөрнү бажынын арай боорда сеп-теттирип бердим — деп, Клав-дия Ивановна чугаалады. — А бажыны чок азы бажыны би-чи дээр айтырып тургузуп кээр кижилер база хей.

Шынал-ла, кижиниң амы-дыралыга кыдыг бергелер турбас дээр, оларны дески шилтирлээр база болду-мас, Ыччалзак-даа тезак кижини хүлээлгезин хоочун баш-кы ак сектидиле күсөдип, бүгү хемчеглерин ап турар. Оон ылай школага өөредил-ге-кижизидиле ажилы, аңаа депидилгелер аргалары ажил-лаары, башкылар-биле бол-гаш коммунисттер-биле ажил дээр партиязың XIX Бүгү-эвилел конференциясының де-легаты Клавдия Ивановнадан негедиле улуг. Оң ажил-херээ чогуур, өзүмөр улам де-зылданар, бижикер болгаш албак дүжүдүң, бээр.

Өзүмөр... Олар чоорттүш кирер болгаш чекетелер. Амыдыралдык чекетер өзүмөрдөн унар, ычанга ол-тары бо Клавдия Ивановна ыпкыш акаар, чегемер бол-гаш темишчилер херек. Дү-жүт ычан улуг, шынарлыг болгаш кедейлик болур. Чооду КАРА-КУСКЕ.

СТАТИСТИКА ЭРГЕЛЕЛИНИН ДЫҢНАДЫ

(Улетпур январь-апрель айларда)

Продукцияны чорудуп бээриниң талазы-биле керээлиг хүлээлгелерин январь-апрель айларда нити улетпур 99,4 хуу күсөткен, 295 муң рубльдиң продукцияны чедир бер-бизин, бүдүрүлгелериниң 13,6 хуузу хүлээлгелерин күсөдип шыдаан.

1987 чылдың бо үези-биле деңизерге, улетпур продукция-зынч өсүлдөм 6,1 хуу болган.

Продукцияны чорудуп бээриниң талазы-биле керээлиг хүлээлгелерин болгаш продукцияны нити хемчээлиниң өздүгүзү темпелериниң күсөткенин турары аңгы-аңгы улетпур бүдүрүлгелер, эргелелер, министрстволар аагы, бичи көргүзгөсү: бирги колонкада — керээлиг хү-лээлгелерин күсөткен хуузу; икинжи — чедир бердимизин продукция — муң рубль; үшкүзүнде — 1987 чылдың январь-апрель 1988 чылдың ол үезиге деңизерге (хуу-биле).

«Тыва даг-дугу» комбинат	100	—	106
«Кеа-Хема» хемур-лаш	100	—	107
разрез	100	—	118
«Тыва кобальт» комбинат	100	—	113
«Тудук кезиктери» комбинат	100	—	113
«Шагаан-Арыг тудуктуң»	97,2	16	90
УБК-зы	100	—	116
«Тыва тудук материалдары» кеттижылкышын	100	—	119
Кызылдан даарамызга фабрикасы	100	—	99
Кызылдан алгы заводу	98,7	36	103
Одалга улетпурнуң министрствозу	100	—	111
Чурт улетпурнуң министрствозу	100	—	107
Автосепелге заводу	100	—	105
Ном ундур чер, поли-графия талазы-биле ктр. комитет	100	—	105
АССР-ниң	99,6	37	97
Агроулетпуркому	100	—	111
Хлеб бижылар чер болгаш меканон улетпурнуң эргелели	100	—	104
«Тыва суг тудук» трестин ДБК заводу	98,3	41	100,8
Алга-арыг ажил-агыйнын министрствозу	99,1	33,3	104

1988 чылдың январь-апрель айларда улетпурнуң ажилын районнар аагы-биле көргүзгөсү: бирги колонкада — керээлиг хүлээлгелерин күсөткен хуузу; икинжи — ол хүлээлгелерин күсөткенин бүдүрүлгелериниң үлүгү; үшкүзүнде — 1987 чылдың январь-апрель бо чылдың ол үезиге дең-изерге (хуу-биле).

Барымы-Хемчик район	99,1	33,3	104
Чөөн-Хемчик район	100	—	103
Танды район	100	—	110
Узуг-Хем район	99,2	25	103
Бик-Хем район	100	—	98
Каа-Хем район	100	—	104

ЧЕЖЕ ЧЫЛДЫРАРЫЛ?

Аш-чем болгаш улетпур барварынын, шаг-ла тут-тунганымдан аажок эржики-рээр, саны хей, ишти аажок тар, барварлар дөлээр черле-ри чедиле, ооңура садып алыкчылар хей уе-шанын ки-дирер магазинери чылдан-чыла өзүп, сайзырал оор анык хонорай А.Докучаевти чоңуңа негедиле хандып шыдаас аларган. Ычча-ш солукчулар «Тыва даг-дугу» комбинаттың чиктинге дирек-тору Ю. Т. Конартову Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң депутатында депидип тура, делген, хей өрзөлдөргү чик-версалдык магазини түдөр ду-гайында чыгыны берген.

Ай айтырның үстүңү орч-нага туугуларга, чепчээр-чечен болгаш аш-а-теректин тускаларын. Ийи чыл мурунда А.Докучаев хонорайда ажил-чылар суурунга чаа тудукуңа талаа салдыпчыл эргээлини, ону

сонгукчуларның чыгыны азу-гарга тудуп турар деп чараш-тып бижизин улуг-ла чарал кестүп келгенин чом өөрүп көргөн.

«Тыва даг-дугу тудук» эрге-ледиян тудукчулары эргези че-шылгыч аңалдык, бир талазы бедил-үктен ханалыктың даш-тынга 1987 чылдың сентябрь-20га чедир ажилгага кири-рин хүлээлгенин бижип алган турганар.

Уе эртен, кыш-даа келген. Аазаащын бүтпүз, метери, алдар чедиле дээр ажил тур соккан. Ычан төлөкөл-де айттыганындан хажы-дымчыллар база кестүп кел-ген. Изи, соок сугтар килер чоорзалар, электри удазын-кыи кириер черлерин кыл-бааннан, 100 кубометр аажыг бетоннан черлерин катар үрээр, эдер ужура таарыш-кан.

Тыва АССР-ниң алдарлыг

тудукчузу Галина Колзаның шеверекчилериниң чамдык кылган ажилдары хилис бер-ган. Тудукчулар ортузунга бол-гулаан хонм-даа тооп көрбээн. Эде кылышкын, органдар-чом чорук, чоржал ажилды уржуктуу бо чылдың эртенен бирги кварталында кылса чо-гуур ажилдар чүгө 19 хуу күсөткенин.

Килер ажилдарын хемчээ-ли ам-даа улуг. Тудуктуң кы-рин, соодукчулар турар өрээл, дөрин шылар, иштиң залдык дээрликтерин хээлиг, чик пиз-талар-биле кавастар ажил-дар кылдыккан. Иштиң, даш-тын шеверээр, дериг-херек-селдерин кирип элээр, тус-кай кылган шилдер салыр ажилдарга ам-даа хей уе-шанын.

«Тыва даг-дугу тудук» эрге-лед (начальник Э. Е. Пауук), «Шагаан-Арыг тудук» трестин

№ 42 тудук эргелели (началь-ник Г. Ф. Петрина) кылса чо-гуур ажилдарын дооспанынга сылдаалаш, «Сибтехмонтаж», «Востоксептехмонтаж» участок-тары (удрукчулары О. Т. Кирилленко, Ф. Ф. Греченко) кылыр укурлук керээлиг ажилдары база сөдөткен. Тудук айткан хууселеринде ажилгага кирибизин дээр «Тыва даг-дугу» комбинаттың партию Э. Е. Паукука пар-тияны хемчегин хүлээткен. Өн-ке удуртукчулар-биле СЭКП райкомунга, райкукомга шыгыгы чуганы кылды, ону доозар талазы-биле ай хууса-ны берген.

Ам чеже чылдырар боор. Чогуур түнчелдерин ундурер үези келген.

Александр ХЕРТЕК. («Шынык» көрр.).

Оюн К.Хунаева Карыма Току районда Азас ортумах школада башкылап ажилдап турар. Дуржулгалыг башкы «Тоора-Хема» совхозтунд конто-радаа экономикти өөредилге школасында дузалыкчы пропаганда. Экономикти өөредилгеде бөгүн чугула тема: бот-оруга-чарлыг. Ол тема талазы-биле пропагандаст о. Кол темага лекцияны О. К.Х. Карыма номчулгача, специа-листтер боттары экономикти санаашкыны кылып, схе-

маларны чуруп, теманы пропа-гандист-биле кады демниг сай-гарып турар.

Пропагандист кижини чүгө дынаачыларын өөредир эвес, боду база өөрени. Ычанга ол конспекттер, номнардаш ушта бижиктелерин кылп ап турар. Кинээлдерге ажилгаар көргүзүп материалдары про-пагандистик шыгжамында эвек.

ЧУРУКТА: пропагандаст Ка-рыма Оюн.

УЛЕГЕРЛИГ БОЛДУРА

Сөөлү үеде нити чуртталга черлеринге улегердик чорук-чурум, арыт-шевер дээр хей-нигииниң бир демниг сатыш салып эгелзенин база тускый рейдлерин чорудуп, оон түн-челдериниң күсөдүлгөсү уда-дараа хынап турары өөрүнчү. Чуртталга бажыны-нарын чедипшениден, нити чуртталга бажынынанда өг-бүзүлдү-лаа, бот-даа ки-жилер хоашуру чурттап ту-рар. ылыг болганда уруг-та-раг-даа, уузт кижилер-даа өс-ке чурттаачыларнык дыйыл бодалар, корум-чурумну сагыр ужураут. Бугурулге, органи-зация, албан черлериниң ая-йы-биле туттунуп, ажилгага кирип турар нити чуртталга бажынынары Кызыл хоорайда хей. Ол нити чуртталга бажынынарыга ажилгага кир-ген хүнүнден эгелзени, шыгыг, тускый доктааттыгын хич чу-румун тургузуп турар.

Нити чуртталга бажыны-нарында алгы-аңгы-даа бүдүрүл-гө, организациаларыны ажил-даачылары чурттап турар бо-лганда, корум-чурумну, таарым-чалыг байдалы тургузары-га чуртталга ажилгага коми-теттери, бажы эргелелери, Оларнык удуруттулазы-биле нити чуртталга чериниң чап-

лал, оон секциялары идиел-лиг ажилдап болур. Чөвүл-дани идиеллиг хаделишкенин турбас болза, комедантынын, өскө-лаа ажилдаачыларын күженишкенин түнчөл чок, күрүт кырип болур.

Чижек кылдыр «Тыва ту-дук» трестин Узуг-Хем кудум-чурунда № 17 бажында оон мурунда болгаш амгы байдал-ды чугаалаккамын. Ол нити чуртталга бажынынын оон мурунда байдалы чүгө хоор-айда эвес, а республикада бе-ли эки эвес талазы-биле су-рагалыг турар. Даш-шикзон-ниг, хир-чаныг дээр оон чурттаачылары дыка улуг че-мелешкенин таарып келген. Амгы үеде байлап мында сыр өскерилген. Нити чуртталга чериниң ажилдаачыларын чурттаачылар-биле демниг, байдалы экижидер хонм Кы-зыл аажынынын түнчелинде таарышчалыг корум-чурум. эки санитарлыг, арыт-шевер байдал тургузтуган. Өскө-лаа нити чуртталга черле-ринге оон ажилдаачылары чурттаачылар-биле өп-лай-ралдыг хаделип, эки байдал-ларын тургузары дээр Кызыл аажылар болза, капчап черде байдал экижисе боор.

Хеймер-оол ОНДАР.

Дузала ажил-агый

МЫНЧАР

ХАНДЫРЫП ТУРАР

«Тыва суг тудук» трестин дузалал ажил-агый Танды дузалал ажил-агый Со-сединиң девиэсиринде Ма-рчава деп черде. Мында ха-ван тудуп өстүрүп турар, ону ычанга хава фермазы дээр болду. Оң турар черин ши-лип алганы таарымчалыг: се-рин, кара, шык көрүңүтүп, чарош бодуш чурумалыг чер. Хава тудуп өстүрүлгө кон-чуг-ла таарышкан. Бүдүрүлгө чериниң ол дузалал ажил-агыйнын сорулгасы чүл, оон аямы черле кыдып болуп ту-рарыл!

Ферманың ажилын Татьяна Челбаева Ховалыг удуруп турар. Ажил-агый-биле та-ныштырып тура, дараазында чүдүдү ол чугаалады:

— Бистик кол-ла сорулга-затке — трестин ажилчынын ээ-ликте тергелелин хандырып. Трестин ажилчыны хандырып-ка килдизинге дурар. Планыны күсөткенин дурар. Мында он ажил кижини ажилдап турар бис. Эртен чылдың түнчели-биле алыр болза, шүптүс багы эвес ажилдамын.

Дузалал ажил-агыйнда бо хүнүндө 800 ажил хава хан-санаттыгы турар. Оларны ың-ла беш кижин бир бригада бо-луп алган өстүрүп турар. Оон өңгыде, таарымчалыг, тракто-рлук, электрик база бер.

Хава ажаакчыларын ажил телевиэиниң хемчээли ажаалдазында турар хава оолдорунун хонхута ортумах деңизинден хаваарып. Ыч-чанга хава кини бүрүз со-нуургалды, ол дээр хары-салгалы. Ажаалда-хейгаарал-дан, чегерилген хей чүве хаваарып болганда, ол ажилды суларалар болза, ажилдап деп чүвени мында ки-жи бузууш килер. Ол чорум канчаар күсөткенин турарыл ычач! Фермада би хава, нити хонхута ортумах негедиле деңизин үш чүс ажил га-мын ажил турар. Көргүзүп нити-зи-биле багы эвес.

Майчын боштагы неделя-зында ферманың ажилчыны-ны үкен ийи баш хава оол-дарын хүлээп алган. Мою мурунда апрель ай база «удуктукур» болган.

Ферманың коллектив эр-тен чылын 27 тонна эт бү-дүргөн, трестин шугумуна ажилдап турар кижилерге ха-ваарыштыр алыр болза, ол-21,4 килограммы эт. Дузалал ажил-агыйнын бо чылгы планы оон улуг. 32 тонна эт-ти бүдүрүп, сайгарып көр-дүргөн. Бир эвес салдыган ол сорулга күсөткенин болза, бир кижини оонаштыр бүдүр-көн этт муон мурунда тур-ганындан элзэн улугдур, үкен килограммга чоокшулар. Өзүлдө болур.

Хава чымын уукталдырбе-зынч хемчеглерин трест,

ферманың ажилчынын ап турар. Ферма девиэсиринге картофельди олуртуп, көк-су-ланы тарып турар. Ажаа чорам уевисте ол черлерин ажилдап кылып, тарылгага белеткеп ту-рар болду. Кызыл-тас тарааш, хаваарга холуксалыг чамы база белеткеп турар. Айтырып чогулмалыг шилтирелетине бээр болза, маңаа инек азы-раары база көрдүгөн. Бир эвес инек арга тургустунул келир чүве болза, хава оол-дарыны өсүлдөдүгө-даа, де-виэ немерзирине салдырып-ла болур ийик дээриниң ферма эргелекчизи чугаалап турду.

Бир кажа-хорага немеш-тир ажилгага кирерин көр-дүгөн хава туттунуу бээр, бөгүн хол-биле кылып турар чамдык ажилдары механизас-таар. Ол чорук ажилчынын-ның ажилын элзэн чикмедир. Оң-биле кады чаа котельна беза кылдынар. Картофель ажаал шыгжар тускалар чери бо чымын ажаа тургузар деп турар. Бо бүгү чүдүлөр дузалал ажил-агыйнын улам хажудеринге, оон ажилчы-нарынчкы үрө-түңкелдик ажил-дарына таарымчалыг бай-далдарын тургузарыга база мында тудуп турар хаваарың баш санын көздөдиринге идиг бээр.

Фермада ажилдап турар кижилериниң амыдырал-чурт-талгалынын байдалыне ки-чээлиг багы эвес дээрин эскербес арга чок. Бо бичини сууржугулаа ам база бир ийи аал ишти чурттаар бажы бо чымын ажилгага кирер. Уе-регедедиг эргижок чугула ба-ранынын салдып турар ларкы база бер. Суурдан ырак черде ажилдап, чурттап турар улус-ту, солум, сеткүүл чедирле-ги кыдыгыл дээрин соонур-гадым. Дузалал ажил-агыйнга бижылган автомашинаның чолвачыны ону экеп турар болду.

Трестин удуруткучуларынч талазында ферманың дуза хай-гы дөткөмч, дуза хайы кирел дээр атыгыга ферманың эргелекчизи Т. Ч. Ховалыг мынчаар харылады:

— Кызылдан дуза дилеп, айтырып тургузарга, дээр шилтирелериниң хемчээли алыр улус, ажилбас. Харыл-залыг болбас болза, ажил кая шуудар деп. Бисте оя талазы-биле черле багы эвес.

Бүдүрүлгө черлериниң дуза-ла ажил-агыйнын тургузуп, ону хажудури — Аш-чем программасын ботандары-ныга киржилге болур бол-гай. Оон кижиниң улуг эвес бо ферманың ажилында безин көрүп болур-дур. Бо дузалал ажил-агыйнын трестин ажил-чынын ээликте тергелелин мынчаар хандырып турар-дыр.

Вера КУЛАП.

БОТТУГ БОЛГАШ ХАРЫЫСАЛГАЛЫГ ТУРУШ-БИЛЕ

3-кү арын 1988 ч. май 22

түрүр чер, полиграфия болгаш
иники талазы-биле күрүне ко-
у, Кызыл, Щетинкин биле Крав.
№ 1.